

NOTIFICATION

No. 49/2018

Date : 7th June, 2018

Subject : Implementation of Syllabi of Various Courses / Subjects as per Semester and Credit & Grade System in the Faculty of Humanites. from the session 2018-2019 and Onwards.

It is notified for general information of all concerned that, the authorities of the University has accepted Semester Credit & Grade System syllabi of various Courses/ Subjects of M.A. Part-II Semester-III & Semester – IV mentioned in column No.2 and which is to be implemented stagewise from the session 2018-2019 and onwards, with appendices as shown in column No.3 of the following table.

TABLE

Sr.No.	Course / Subjects	Appendices of the New Syllabi
1	2	3.

M.A.Part-II Semester – III & IV

1. English
The Syllabi prescribed for the Course M.A.Part-II (English) which is appended herewith as **Appendix-A**
2. Marathi
The Syllabi prescribed for the Course M.A.Part-II (Marathi) which is appended herewith as **Appendix-B**
3. Hindi
The Syllabi prescribed for the Course M.A. Part-II (Hindi), which is appended herewith as **Appendix-C**
4. Translation Hindi
The Syllabi prescribed for the Course M.A. Part-II (Translation Hindi), which is appended herewith as **Appendix-D**
5. Sanskrit
The Syllabi prescribed for the Course M.A. Part-II (Sanskrit) which is appended herewith as **Appendix-E**
6. Urdu
The Syllabi prescribed for the Course M.A.Part-II (Urdu), which is appended herewith as **Appendix-F**
7. Pali & Prakrit
The Syllabi prescribed for the Course M.A.Part-II (Pali & Prakrit), which is appended herewith as **Appendix-G**
8. Music
The Syllabi prescribed for the Course M.A.Part-II (Music), which is appended herewith as **Appendix-H**

Sd/-
Registrar
Sant Gadge Baba Amravati University.

Appendix-B

एम. ए. (मराठी) : सत्र तिसरे

आवश्यक पत्रिका
घटक :

पत्रिका १ : उपयोजित मराठी

१. कार्यालयीन पत्रव्यवहार, टिप्पणी लेखन
२. इतिवृत्त लेखन, अहवाल लेखन
३. स्व-परिचय पत्र, नोकरीसाठी अर्जलेखन
४. माहिती पत्रक, जाहीर निवेदन
५. जाहिरात लेखन
६. निमंत्रण पत्रिका, कार्यक्रम पत्रिका
७. सारांश लेखन
८. लेखनविषयक नियम व मुद्रितशोधन

संदर्भग्रंथ :

- १) व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस पुणे, २००४.
- २) व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, आठवी आवृत्ती, २००८.
- ३) उपयोजित मराठी, डॉ. ग. ना. जोगळेकर कृतज्ञता ग्रंथ, संपा. डॉ. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
- ४) उपयोजित मराठी, डॉ. संजय संभाजी लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि., पुणे, २०११.
- ५) उपयोजित मराठी व प्रसार माध्यमांची कार्यशैली, संपा. डॉ. संदीप सांगळे, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.
- ६) मराठी भाषा : संचित आणि नव्या दिशा, संपा. विजय कुवळेकर, डी. वाय. पाटील अभिमत विद्यापीठ, पुणे, २०१६.

* * * * *

आवश्यक पत्रिका
घटक :

पत्रिका २ : भाषाविज्ञान

१. भाषेचे स्वरूप व कार्य : ध्वनी आणि अर्थ
२. भाषाभ्यासाच्या पद्धती : ऐतिहासिक, वर्णनात्मक, तौलनिक, उपयोजित, समाजभाषाविज्ञान
३. भाषिक व भाषेतर संप्रेषण व्यवहार, उच्चार व लेखन यांतील भेद.
४. वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाची अंगे : स्वन, स्वनिम, स्वनांतर, पद, पदिम, पदांतर, वाक्यविचार, अर्थविचार.

संदर्भग्रंथ :

- १) भाषाविज्ञान परिचय, डॉ. स. गं. मालशे व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, द्वितीय आवृत्ती, २००५.
- २) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व ऐतिहासिक, डॉ. स. गं. मालशे व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, सुधारित तृतीय आवृत्ती, २००५.
- ३) आधुनिक भाषाविज्ञान (संरचनावादी आणि सामान्य), संपा. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९.
- ४) आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन, मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, चौथी आवृत्ती, २००९.
- ५) मराठीचा भाषिक अभ्यास, संपा. मु. श्री. कानडे
- ६) वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार, अशोक रा. केळकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
- ७) सामाजिक भाषाविज्ञान, डॉ. रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि., पुणे, द्वितीय आवृत्ती, २०१२.

* * * * *

ऐच्छिक पत्रिका
घटक :

पत्रिका ३ : अ) विशेष ग्रंथकार संत चोखामेळा

१. संत चोखामेळा : व्यक्ती आणि वाङ्मय, संपा. भालचंद्र नेमाडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर.

संदर्भग्रंथ :

- १) महाद्वाराच्या पायरीशी, संपा. हेमंत इनामदार, ल. रा. नसिराबादकर, हेमंत प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९०.
- २) जोहार चोखोबा, संपा. सचिन परब व श्रीरंग गायकवाड, नाग-नालंदा प्रकाशन, विशालनगर, जि. सांगली.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ३ : ब) विशेष ग्रंथकार विभावरी शिरूरकर (मालतीबाई बेडेकर)
घटक :

१. कथासंग्रह : कळ्यांचे निःश्वास, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२. कादंबरी : बळी, देशमुख अँड कंपनी पब्लिशर्स प्रा. लि., पुणे.
३. कादंबरी : खरे मास्तर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
४. वैचारिक/ललित : मनस्विनीचं चिंतन, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.

संदर्भग्रंथ :

- १) भारतीय साहित्याचे निर्माते — विभावरी शिरूरकर, अरुणा श्री. दुभाषी, साहित्य अकादमी २०११.
- २) धार आणि काठ, नरहर कुरुंदकर.
- ३) मराठी लेखिका : चिंता आणि चिंतन, भालचंद्र फडके.
- ४) विभावरीचे टिकाकार, संपा. द्वा. भ. कर्णीक प्र. पु. नाडकर्णी.
- ५) मराठी साहित्य समाज आणि संस्कृती, आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
- ६) मराठी कादंबरी : पहिले शतक, कुसुमावती देशपांडे.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ३ : क) विशेष ग्रंथकार नागनाथ कोत्तापल्ले
घटक :

१. कथासंग्रह : राजधानी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
२. कादंबरी : गांधारीचे डोळे, सायन पब्लिकेशन्स प्रा. लि., पुणे.
३. ललित : उद्याच्या सुंदर दिवसासाठी, सायन पब्लिकेशन्स प्रा. लि., पुणे.
४. कविता : मूडस् आणि नंतरच्या कविता, सायन पब्लिकेशन्स प्रा. लि., पुणे.

संदर्भग्रंथ :

- १) समकालीन साहित्य, संपा. मनोहर जाधव, श्रीकांत देशमुख, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- २) नागनाथ कोत्तापल्ले : साहित्य व समीक्षा, डॉ. शंकर राऊत, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
- ३) नागनाथ कोत्तापल्ले : सार्थक साहित्यप्रवास, संभाजी मलगे, अक्षरमानव प्रकाशन, पुणे.
- ४) नागनाथ कोत्तापल्ले : व्यक्ती आणि वाङ्मय, संपा. शैलेश त्रिभुवन, शब्दाली प्रकाशन, पुणे.
- ५) नागनाथ कोत्तापल्ले यांचे साहित्य, संपा. पृथ्वीराज तौर, चांदवडकर, अथर्व प्रकाशन, जळगाव.
- ६) नागनाथ कोत्तापल्ले : व्यक्ती आणि वाङ्मय, संपा. संजय शिंदे, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद.

* * * * *

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ४ : अ) ग्रामीण साहित्य
घटक :

१. ग्रामीण साहित्याची संकल्पना व स्वरूप
  - १.१ ग्रामीण साहित्याची व्याख्या
  - १.२ ग्रामीण साहित्याचे स्वरूप
  - १.३ ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा
  - १.४ ग्रामीण साहित्य आणि चळवळ
२. साहित्यकृती : विषवृक्षाच्या मुळ्या, वासुदेव मुलाटे, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद.
३. साहित्यकृती : उखडलेली झाडे, आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
४. साहित्यकृती : सुगरणचा खोपा, प्रतिमा इंगोले.
५. साहित्यकृती : काया मातीत मातीत, विडल वाघ, देशमुख अँड कंपनी प्रा. लि., पुणे.

संदर्भग्रंथ :

- १) ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या, आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
- २) ग्रामीणता : साहित्य आणि वास्तव, आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
- ३) ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि शोध, डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
- ४) ग्रामीण साहित्य, वासुदेव मुलाटे
- ५) ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन, डॉ. द. ता. भोसले, मनोविकास प्रकाशन, मुंबई, २००९.
- ६) ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास, चंद्रकुमार नलगे, रिया पब्लिकेशन्स, कोल्हापूर.
- ७) ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास, संपा. रामचंद्र काळुंखे, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद.
- ८) साहित्यातील नवे प्रवाह : आकलन आणि अन्वयार्थ, डॉ. माधव पुटवाड, सुविद्या प्रकाशन, पुणे.
- ९) अन्वय, माधव पुटवाड, बळीवंश प्रकाशन, नांदेड.
- १०) साहित्यिक आनंद यादव, डॉ. रवींद्र ठाकूर, बळीवंत प्रकाशन, नांदेड.
- ११) साहित्याचे वर्तन आणि वर्तमान, डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका
घटक :

पत्रिका ४ : ब) दलित साहित्य

१. दलित साहित्याची संकल्पना व स्वरूप
  - १.१ दलित साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप
  - १.२ दलित साहित्य आणि दलित चळवळ
२. साहित्यकृती : मरण स्वस्त होत आहे, बाबुराव बागुल, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
३. साहित्यकृती : जिणं आमुचं, बेबी कांबळे
४. साहित्यकृती : गोलपिठा, नामदेव ढसाळ
५. साहित्यकृती : माकडीचा माळ, अण्णाभाऊ साठे

संदर्भग्रंथ :

- १) दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह, भालचंद्र फडके, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
- २) दलित साहित्य : प्रवाह आणि प्रकार, डॉ. अविनाश सांगोलेकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- ३) दलित साहित्य : एक अभ्यास, अर्जुन डांगळे, म. रा. सा. सं. मंडळ, मुंबई.
- ४) दलित साहित्य : स्वरूप व भूमिका, वामन निंबाळकर, प्रबोधन प्रकाशन, नागपूर.
- ५) दलित साहित्य : चर्चा आणि चिंतन, गंगाधर पानतावणे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
- ६) दलित साहित्य : आजचे क्रांतिविज्ञान, बाबुराव बागुल, बुद्धिस्ट प्रकाशन, नागपूर.
- ७) दलित साहित्य : दिशा व दिशांतर, दत्ता भगत
- ८) दलित साहित्याच्या निमित्ताने, सदा कऱ्हाडे, अभिनव प्रकाशन, मुंबई.
- ९) निळी पहाट, रा. ग. जाधव, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे.
- १०) दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप, यशवंत मनोहर
- ११) दलित कविता, म. सु. पाटील, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- १२) दलित साहित्य : एक आकलन, बाळकृष्ण कवठेकर, अजब पुस्तकालय, कोल्हापूर
- १३) समग्र लेखक बाबुराव बागुल, संपा. कृष्णा किरवले
- १४) बाबुराव बागुल : व्यक्ती आणि वाङ्मय, सुखदेव ढाणेकर, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, दुसरी आवृत्ती, २००६.
- १५) स्त्री आत्मकथन, संपा. प्रा. चंद्रकुमार नलगे, डॉ. गंगाधर पानतावणे, सुरेश एजन्सी, पुणे, १९९०.
- १६) दलित साहित्य आणि ललित, गो. म. कुलकर्णी
- १७) मराठी कवितेच्या नव्या दिशा, महेंद्र भवरे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००७.
- १८) दलित साहित्याचे सौंदर्यशास्त्र, शरणकुमार लिंबाळे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे.
- १९) दलित साहित्य : चर्चा-चिंतन-समीक्षा, डॉ. चिंतामण कांबळे, कस्तुरी प्रकाशन, अमळनेर, जि. जळगाव.
- २०) दलित साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि., पुणे.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका
घटक :

पत्रिका ४ : क) स्त्रीवादी साहित्य

१. स्त्रीवादी साहित्य : संकल्पना व स्वरूप
  १. स्त्रीवादी साहित्य : व्याख्या
  २. स्त्रीवादी साहित्य : स्वरूप व वैशिष्ट्ये
  ३. पाश्चात्य स्त्रीवादी साहित्याचा संक्षिप्त परिचय
  ४. मराठी स्त्रीवादी साहित्याचा संक्षिप्त परिचय
५. साहित्यकृती : स्त्रीपुरुष तुलना, ताराबाई शिंदे, संपा. विलास खोले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
६. साहित्यकृती : काव्यफुले, सावित्रीबाई फुले, सावित्रीबाई फुले समग्र वाङ्मय, संपा. डॉ. मा. गो. माळी, म. रा. साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
७. साहित्यकृती : ब्र, कविता महाजन राजहंस प्रकाशन, पुणे.
८. साहित्यकृती : वेणा (कवितासंग्रह), नीरजा, मैत्रेय प्रकाशन, मुंबई, सुधारित आवृत्ती, २००९.

संदर्भग्रंथ :

- १) मराठी विश्वकोश, खंड २०वा
- २) वाङ्मयीन संज्ञा-संकल्पना कोश, संपा. प्रभा गणोरकर व इतर, ग. रा. भटकळ फाउण्डेशन, मुंबई, २००१.
- ३) मराठी वाङ्मयकोश खंड चौथा समीक्षा-संज्ञा, समन्वयक संपादक विजया राजाध्यक्ष, म. रा. साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २००२.
- ४) संदर्भासहित स्त्रीवाद(स्त्रीवादाचे समकालीन चर्चाविश्व), संपा. वंदना भागवत व इतर, शब्द पब्लिकेशन्स, मुंबई, २०१४.
- ५) स्त्रीवाद, संपा. सुमती लांडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००७.

- ६) स्त्रीवाद आणि मराठी साहित्य, डॉ. वंदना महाजन, विजय प्रकाशन, नागपूर, २०१३.
 ७) स्त्रीवादी विचार आणि समीक्षेचा मागोवा, डॉ. शोभा पाटील, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००७.
 ८) स्त्रीवादी सामाजिक विचार, विद्युत भागवत, डायमंड पब्लिकेन्स, पुणे.
 ९) स्त्रीवादी समीक्षा : संकल्पना व उपयोजन, संपा. डॉ. मंगला वरखेडे, का. स. वाणी मराठी प्रगत अध्ययन संस्था, धुळे.
 १०) साहित्यातील नवे प्रवाह : आकलन आणि अन्वयार्थ, डॉ. माधव पुटवाड, सुविद्या प्रकाशन, पुणे.
 ११) अर्वाचीन मराठी काव्यमीमांसा(डॉ. अक्षयकुमार काळे गौरवग्रंथ), संपा. डॉ. राजेंद्र नाईकवाडे व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१४.

* * * * *

एम. ए. (मराठी) : सत्र चवथे

आवश्यक पत्रिका

घटक :

पत्रिका १ : उपयोजित मराठी

१. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन
२. ग्रंथ परीक्षण
३. संपादन प्रक्रिया
४. भाषांतर प्रक्रिया
५. भाषण व वक्तृत्व, सूत्रसंचालन कला
६. शोधनिबंधाचे लेखन
७. कोशवाङ्मयासाठी लेखन
८. संगणकावरील मराठीचे लेखन
९. इंटरनेटचा वापर व मराठी, मराठी संकेतस्थळे, ब्लॉगलेखन
१०. सामाजिक माध्यमांवरील मराठी : ट्वीटर, फेसबुक इत्यादी

संदर्भग्रंथ :

- १) उपयोजित मराठी(डॉ. ग. ना. जोगळेकर कृतज्ञता ग्रंथ), संपा. डॉ. केतकी मोडक व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०१२.
- २) उपयोजित मराठी, डॉ. संजय संभाजी लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि., पुणे, २०११.
- ३) उपयोजित मराठी व प्रसार माध्यमांची कार्यशैली, संपा. डॉ. संदीप सांगळे, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे.
- ४) भाषांतर मीमांसा, संपा. डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- ५) शोधनिबंधाची लेखनपद्धती, स. गं. मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, तृतीय आवृत्ती २००७.
- ६) मराठी भाषा : संचित आणि नव्या दिशा, संपा. विजय कुवळेकर, डी. वाय. पाटील अभिमत विद्यापीठ, पुणे, २०१६.

* * * * *

आवश्यक पत्रिका

घटक :

पत्रिका २ : भाषाविज्ञान

१. मराठीची पूर्वपीठिका व उत्पत्ती : भाषाकुलाची संकल्पना, आर्यभाषाकुल व आर्यभारतीय भाषा - मराठी भाषा उत्पत्ती व उत्पत्ती काल.
२. मराठीचा कालिक अभ्यास : यादवकाळ, बहामनीकाळ, शिवकालीन मराठी, पेशवेकालीन मराठी, आंग्लकालीन मराठी
३. मराठीच्या प्रमुख बोली : वऱ्हाडी, नागपुरी, अहिराणी, कोकणी, डांगी.
४. अन्य भाषांचा मराठीवरील परिणाम : फारशी, इंग्रजी, कानडी
५. व्याकरणविचार :
 अ) नाम, सर्वनाम, विशेषण आणि त्यांची विकारसरणी
 ब) विभक्तिविचार
६. आदर्श लिपीची मूलतत्त्वे व मराठीची लेखनपद्धती

संदर्भग्रंथ :

- १) मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास, कृ. पां. कुलकर्णी
- २) यादवकालीन मराठी भाषा, डॉ. शं. गो. तुळपुळे
- ३) मराठी बखरीतील फार्सीचे स्वरूप, डॉ. यु. म. पठाण
- ४) मराठीचे ऐतिहासिक भाषाशास्त्र, डॉ. र. रा. गोसावी, स्नेहवर्धन पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९९.
- ५) भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व ऐतिहासिक, डॉ. स. गं. मालशे व इतर, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, सुधारित तृतीय आवृत्ती, २००५.
- ६) आधुनिक भाषाविज्ञान (संरचनावादी आणि सामान्य), संपा. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९.
- ७) मराठीचा भाषिक अभ्यास, संपा. मु. श्री. कानडे
- ८) वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार, मॅजेस्टिक बुक स्टॉल, मुंबई, १९८३.
- ९) ध्वनिविचार, ना. गो. कालेलकर
- १०) मराठी व्याकरण, लीला गोविलकर

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ३ : अ) मराठी बालसाहित्य

घटक :

१. श्यामची आई, साने गुरुजी, पुणे विद्यार्थी गृह, पुणे.
२. राणीचा बाग, विंदा करंदीकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
३. गावाकडं, इंद्रिजित भालेराव
४. वाचू-आनंदे (कुमार गट दोन), माधुरी पुरंदरे, ज्योत्स्ना प्रकाशन, पुणे.
५. अमृतफळे, जी. ए. कुलकर्णी, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.

संदर्भग्रंथ :

- १) मराठी बालवाङ्मय : स्वरूप आणि अपेक्षा, सुलभा शाह, २००१.
- २) मराठी बालसाहित्य : प्रवाह आणि स्वरूप, लीलावती भागवत, १९९५.
- ३) बालशिक्षण-बालसाहित्य : विविध आयाम, मंदा खांडगे, लीला दीक्षित, २००६.
- ४) बालसाहित्याची रूपरेषा, मालतीबाई दांडेकर, १९६४.
- ५) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग २), अ. ना. देशपांडे, १९७१.
- ६) बालवाङ्मय, देवीदास बागुल, १९६७.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ३ : ब) मराठी वैचारिक साहित्य

घटक :

१. सार्वजनिक सत्यधर्म, महात्मा ज्योतिबा फुले, संपा. डॉ. वासुदेव मुलाटे, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, चौथी आवृत्ती २०१४.
२. अनंत पैलूंचा सामाजिक योद्धा : दलितेतरांसाठी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, डॉ. प्रल्हाद लुलेकर, सायन पब्लिकेशन्स प्रा. लि., पुणे.
३. भारतीय स्त्री प्रश्न, संपा. निर्मला जाधव, ताराबाई शिंदे स्त्री अभ्यास केंद्र, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
४. आस्तिक शिरोमणी चार्वाक, आ. ह. साळुंखे, लोकायत प्रकाशन, सातारा.

संदर्भग्रंथ :

- १) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १), संपा. भास्कर लक्ष्मण भोळे, साहित्य अकादेमी.
- २) एकोणिसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड २), संपा. भास्कर लक्ष्मण भोळे, साहित्य अकादेमी.
- ३) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड १), संपा. भास्कर लक्ष्मण भोळे, साहित्य अकादेमी.
- ४) विसाव्या शतकातील मराठी गद्य (खंड २), संपा. भास्कर लक्ष्मण भोळे, साहित्य अकादेमी.
- ५) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ७, भाग ४), संपा. रा. ग. जाधव, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.

किंवा

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ३ : क) भाषांतरित मराठी साहित्य

घटक :

१. भाषांतर : व्याख्या, स्वरूप, प्रकार आणि महत्त्व
२. अर्थाच्या शोधात, व्हिक्टर फ्रॅंकल, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २०१४.
३. एकविंशती, रवींद्रनाथ टागोर (अनुवाद मामा वरेरकर), साहित्य अकादेमी, नवी दिल्ली.
४. ऑथेल्लो, वि. वा. शिरवाडकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
५. नगाऱ्यांप्रमाणे वाजणारे शब्द (नगारे की तरह बजते हैं), निर्मला पुतुल, अनुवाद कविता महाजन, मनोविकास प्रकाशन, पुणे.

संदर्भग्रंथ :

- १) भाषांतर, सदा कऱ्हाडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
- २) भाषांतर आणि भाषा, विलास सारंग, मौज प्रकाशन, मुंबई, २०११.
- ३) भाषांतर मीमांसा, संपा. डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
- ४) अनुवादमीमांसा, संपा. केशव तुपे, साक्षात प्रकाशन, औरंगाबाद, २०१२.

* * * * *

ऐच्छिक पत्रिका पत्रिका ४ : अ) विज्ञान साहित्य

घटक :

१. विज्ञान साहित्य : संकल्पना व स्वरूप
  १. विज्ञान साहित्य : व्याख्या
  २. विज्ञान साहित्य : स्वरूप व वैशिष्ट्ये
  ३. पाश्चात्य विज्ञान साहित्याचा संक्षिप्त आढावा
  ४. मराठी विज्ञान साहित्याचा संक्षिप्त आढावा
२. साहित्यकृती : प्रेषित, जयंत नारळीकर, मौज प्रकाशन, मुंबई.
३. साहित्यकृती : पुढल्या हाका, सुबोध जावडेकर, मॅजेस्टिक पब्लिशिंग हाऊस, २०११.
४. साहित्यकृती : पुनर्जन्म, माधुरी शानभाग, मेनका प्रकाशन, पुणे, १९९९.
५. साहित्यकृती : विज्ञानकथा, रेखा बैजल, ज्ञानदत्त प्रकाशन, पुणे.

संदर्भग्रंथ :

- १) विज्ञान-साहित्य आणि संकल्पना, संपा. डॉ. व. दि. कुलकर्णी, निरंजन घाटे, नीहारा प्रकाशन, पुणे, १९९०.
- २) मराठी विश्वकोश, खंड १६ (टीप — विज्ञानकथा)
- ३) वाङ्मयीन संज्ञा-संकल्पना कोश, संपा. प्रभा गणोरकर व इतर, ग. रा. भटकळ फाउण्डेशन, मुंबई, २००१.
- ४) मराठी वाङ्मयकोश खंड चौथा समीक्षा-संज्ञा, समन्वयक संपादक विजया राजाध्यक्ष, म. रा. साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई, २००२.

किंवा

**ऐच्छिक पत्रिका
घटक :**

पत्रिका ४ : ब) आदिवासी साहित्य

१. आदिवासी साहित्य : संकल्पना व स्वरूप
  - १.१ आदिवासी साहित्याची व्याख्या
  - १.२ आदिवासी साहित्य निर्मितीमागील प्रेरणा व हेतू
  - १.३ आदिवासी बोली व साहित्याचा अनुबंध
  - १.४ आदिवासी साहित्य आणि दलित चळवळ
२. साहित्यकृती : वाडा (कादंबरी), माधव सरकुंडे
३. साहित्यकृती : नवसा भिलणीचा एल्गार, नजुबाई गावित
४. साहित्यकृती : रोडाली, वाहरू सोनवणे
५. साहित्यकृती : उदई, प्रकाश चव्हाण

संदर्भग्रंथ :

- १) आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा, डॉ. विनायक तुमराम, विजय प्रकाशन, नागपूर.
- २) भारतीय आदिवासी, गुरुनाथ नाडगोंडे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९७९.
- ३) महाराष्ट्रातील आदिवासी मराठी साहित्य : एक शोध, डॉ. माहेश्वरी गावित, दास्ताने रामचंद्र आणि कं., पुणे.
- ४) आदिवासी साहित्य : चिंतन आणि चिकित्सा, तुकाराम रोंगटे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २०१४.
- ५) रानफुलांच्या कविता, डॉ. संजय लोहकरे, मारुती आजळ, अक्षता प्रकाशन, पुणे, २०१३.
- ६) कवी आणि कविता, डॉ. संजय लोहकरे, मेधा पब्लिशिंग हाऊस, अमरावती, २०१४.
- ७) वैदर्भीय आदिवासी : जीवन आणि संस्कृती, डॉ. शैलजा देवगावकर, मंगेश प्रकाशन, नागपूर.
- ८) महाराष्ट्रातील आदिवासी जमाती, डॉ. गोविंद गारे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, २०००.
- ९) आदिवासी मराठी साहित्य, संपा. प्रमोद मुनघाटे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे.
- १०) आदिवासी कवितेचा उषःकाल आणि सद्यःस्थिती, डॉ. तुकाराम रोंगटे, संस्कृती प्रकाशन, पुणे, २००७.
- ११) नवदोत्तर आदिवासी कविता(लेख), डॉ. विनोद कुमारे : सर्वधारा, जाने.-फेब्रु.-मार्च २०१७
- १२) नवदोत्तर आदिवासी कथा(लेख), डॉ. संजय लोहकरे : सर्वधारा, एप्रिल-मे-जून २०१७
- १३) दलित कविता, म. सु. पाटील, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई
- १४) दलित साहित्य : एक आकलन, बाळकृष्ण कवठेकर, अजब पुस्तकालय, कोल्हापूर
- १५) समग्र लेखक बाबुराव बागुल, संपा. कृष्णा किरवले
- १६) दलित साहित्य आणि ललित, गो. म. कुलकर्णी
- १७) महाराष्ट्रातील दलित : शोध आणि बोध, डॉ. गोविंद गारे
- १८) मराठी कवितेच्या नव्या दिशा, महेंद्र भवरे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, जुलै २००७.

किंवा

**ऐच्छिक पत्रिका
घटक :**

पत्रिका ४ : क) मुस्लिम मराठी साहित्य

१. इंधन, हमीद दलवाई, मौज प्रकाशन, मुंबई.
२. भोगले जे दुःख, आशा अपराद, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००८.
३. हिलाल, राजन खान, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई.
४. व्यवहाराचा काळा घोडा, अजीम नवाज राही, मुक्तछंद प्रकाशन, नागपूर.

संदर्भग्रंथ :

- १) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ७, भाग ४), संपा. रा. ग. जाधव, म. सा. परिषद, पुणे.
- २) आधुनिक मराठी साहित्य आणि सामाजिकता, संपा. डॉ. मृणालिनी शहा, डॉ. विद्यागौरी टिळक, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २००७.
- ३) साठोत्तरी मराठी वाङ्मयातील प्रवाह, संपा. डॉ. शरणकुमार लिंबाळे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि., २००७.
- ४) नवे प्रवाह, जुने प्रवाह, विजय प्रकाशन, पुणे.
- ५) कथाकार राजन खान, प्रा. डॉ. शाम गायकवाड, अक्षर मानव प्रकाशन, पुणे.